

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (POLITICAL SCIENCE)
EXAMINATION: MAY – 2026
SECOND SEMESTER

Subject: Indian Government & Politics (POLMJC-201)

Date: 07/05/2026

Total marks: 100

Time: 2.00 pm to 5.00 pm

Instructions: 1) Attempt all Questions. 2) Figures to the right indicate full marks.
3) Answer should be precise and to the point.

- Q. 1) Answer any FOUR of the following questions in 500 words. (60)**
1. Explain the concept of Independence of judiciary and its importance in democratic system.
 2. Write a detailed note on directive principles of state policy. How are they different from Fundamental Rights?
 3. Write a detailed note on 'Judicial Activism' with suitable examples.
 4. What is Federalism? Discuss the concept of cooperative federalism in India.
 5. Discuss the making of the Indian Constitution and analysis the role of constituent assembly.
 6. Explain the composition and functions of the Indian Parliament.
- Q. 2) Answer any FOUR of the following questions in 300 words. (40)**
1. Explain the philosophy reflected in the Preamble of Indian Constitution.
 2. Discuss the significance of fundamental rights and fundamental duties in the Indian Constitution.
 3. Discuss the powers and functions of the Prime Minister and the Cabinet in India.
 4. Explain the federal features of the Indian Constitutions and compare them with the unitary features.
 5. Analyse the role of the Supreme Court in protecting Fundamental Rights.
 6. Examine the relationship between the Governor and the Chief Minister in State Government.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
३) उत्तर तंतोतंत आणि मुद्देसुद असावे.

- प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दात लिहा. (६०)**
१. 'न्यायव्यवस्थेचे स्वातंत्र्य ही संकल्पना आणि लोकशाहीतील त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 २. राज्य धोरणाची मार्गदर्शक तत्वे यावर दीर्घ टीप लिहा आणि ते मूलभूत हक्कांपेक्षा वेगळे कसे आहेत ते सांगा.
 ३. न्यायिक सक्रियता या संकल्पनेवर समर्पक उदाहरणासह सविस्तर टीप लिहा.
 ४. 'संघराज्यवाद' म्हणजे काय? भारतातील सहकारी संघराज्यवादाच्या संकल्पनेची चर्चा करा.
 ५. भारतीय संविधान निर्मितीची प्रक्रिया आणि संविधानसभेची भूमिका तपशीलात विवेचन लिहा.
 ६. भारतीय संसदेची रचना व कार्ये स्पष्ट करा.
- प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ३०० शब्दात लिहा. (४०)**
१. भारतीय संविधानाच्या प्रस्तावनेत प्रवृत्तीत झालेले तत्वज्ञान स्पष्ट करा.
 २. भारतीय संविधानातील मूलभूत हक्क आणि मूलभूत कर्तव्यांचे महत्त्व सांगा.
 ३. भारतीय पंतप्रधान आणि मंत्रिमंडळाचे अधिकार आणि कार्ये सांगा.
 ४. भारतीय संविधानाची संघराज्य विषयक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा आणि एकात्मक संघराज्याच्या वैशिष्ट्यांशी त्याची तुलना करा.
 ५. मूलभूत हक्कांचे रक्षण करण्यात सर्वोच्च न्यायालयाच्या भूमिकेचे विश्लेषण करा.
 ६. राज्य शासनातील राज्यपाल आणि मुख्यमंत्री यांच्यातील संबंधांचे परीक्षण करा.